

Høring- forslag til endringer i bestemmelser om vurdering

Uttalelse - Norske Fag- og Friskolers Landsforbund

Status	Innsendt til Utdanningsdirektoratet Innsendt og bekreftet av instansen via: gina@friskoler.no
Innsendt av	Gina Maria G. Østmoe
Innsenders e-post:	gina@friskoler.no
Innsendt dato	21.04.2020
Hvilken organisasjon?:	Norske Fag- og Friskolers Landsforbund Organisasjon (Privat)
Stilling	Organisasjonskonsulent

✓ Jeg bekrefter at denne uttalelsen er på vegne av hele oppgitte organisasjon.

Del 4 Høringsnotat om forslag til mindre endringer og klargjøringer

1. INNLEDNING

Vi foreslår her mindre endringer i regelverket om vurdering. Dette er endringer både i struktur og innhold. Forslagene har som formål å gjøre forskriften tydeligere, enklere eller mindre omfattende. Noen av forslagene har også sammenheng med fagfornyelsen (se høringsnotat del 1) eller endringer i eksamen (se høringsnotat del 2).

Oppsummert foreslår vi

- egen bestemmelse om virkeområde
- egen bestemmelse om rett til vurdering
- egen bestemmelse om fraværs grensen
- egen bestemmelse om underveisvurdering i orden og i oppførsel
- å slå sammen halvårsvurdering i fag for elever, lærlinger og lærekandidater
- å ta dagens § 3-17a om sammenhengen mellom sluttvurdering og elevstatus inn i bestemmelsen om sluttvurdering
- egen bestemmelse om realkompetanse som sluttvurdering
- nytt krav om at sensor skal ha tilfredsstillende kompetanse
- endring av de fleste paragrafnummer
- forenklinger og justeringer i en rekke bestemmelser

2. BAKGRUNN

I oppdrag 03-17 tiltak 26 om fagfornyelsen står det at forskriften skal revideres og forenkles som følge av endringene i læreplanverket. I stortingsmeldingen [1](#) står det bl.a. at «*Departementet mener det fortsatt kan være rom for ytterligere forenklinger og for å se de ulike kravene mer i sammenheng. Det er en generell målsetting å fjerne tidstyver fra skolen. Et regelverk bør være så entydig og lettfattelig som mulig, det bør understøtte en lik og rettferdig praksis, samtidig som det legger til rette for et hensiktsmessig handlingsrom for å utøve skjønn.*»

Vi foreslår i det følgende endringer både i kap. 3 og kap. 4 i forskrift til opplæringsloven (heretter forskriften) og i kap. 3 i forskrift til friskoleloven. Endringer som kun gjelder forskriften kap. 4 eller forskrift til friskoleloven kap. 3 omtales i punkt 21.

3. EGEN BESTEMMELSE OM VIRKEOMRÅDE

3.1. GJELDENDE RETT

I dag er forskriften § 3-1 en kombinasjon av hvem som har rett til vurdering (virkeområde), og hva som ligger i denne retten.

3.2. VÅR VURDERING

Dagens bestemmelse om retten til vurdering er omfattende. Vi foreslår av forenklingshensyn at dagens bestemmelse deles opp og at ny § 3-1 kun gjelder virkeområdet for kapitlet.

Reglene i forskriften § 3-1 gjelder også for praksiskandidater og privatister der de nevnes eksplisitt. Da kandidater for fagbrev på jobb ble tatt inn i lov og forskrift i 2018 ble de kun tatt inn i kap. VII, ikke i § 3-1. Vi mener derfor at også kandidater for fagbrev på jobb bør nevnes i denne bestemmelsen. Vi foreslår ellers noen små språklige endringer i bestemmelsen.

3.3. VÅRT FORSLAG

Vi foreslår at virkeområdet til kapitlet plasseres i en egen bestemmelse i forskriften § 3-1.

Forslag til ny § 3-1 skal lyde:

«§ 3-1 Verkeområde

Kapitlet gjeld for elever, lærlingar, læreandidatar og praksisbrevkandidatar som får opplæring i offentleg skole og skole godkjend etter opplæringslova § 2-12.

Kapitlet gjeld privatistar, praksiskandidatar og kandidatar for fagbrev på jobb der det er særskilt fastsett.

Dei som får privat opplæring i heimen, er ikkje omfatta av kapitlet.

Vaksne som får opplæring særskilt organisert for seg etter opplæringslova kapittel 4A får vurdering etter kapittel 4.»

Bør virkeområdet tas ut i en egen bestemmelse?

Ikke angitt ja/nei

Ingen kommentar fra instansen

4. EGEN BESTEMMELSE OM RETT TIL VURDERING

4.1. GJELDENDE RETT

Retten til vurdering inngår i dag i forskriften § 3-1 sammen med virkeområdet.

4.2. VÅR VURDERING

Vi foreslår en ny bestemmelse om rett til vurdering som omfatter hva retten til vurdering innebærer og hvem som har ansvaret for at retten blir oppfylt. Dette er i stor grad det som tidligere har stått i forskriften § 3-1.

Vi foreslår at det videreføres en setning om at skoleeier har ansvaret for at retten til vurdering blir oppfylt.

Det følger av opplæringsloven § 4-3 og gjeldende § 3-1 i forskriften at lærebedriften har ansvaret for opplæringen og vurderingen i bedrift. Dette gjelder til tross for at skoleeier har det overordnede ansvaret for at retten til vurdering blir oppfylt. Dette kan være forvirrende. Vi foreslår at det tas inn i forskriften at skoleeier og lærebedrift skal sørge for at alle som gjennomfører vurdering etter forskriften følger reglene i dette kapitlet. Det understreker både det overordnede ansvaret, og at det kan være andre som oppfyller retten til vurdering i praksis.

4.3. VÅRT FORSLAG

Vi foreslår at hva retten til vurdering innebærer og hvem som har ansvaret, plasseres i en egen bestemmelse. Det presiseres i bestemmelsen at skoleeier og lærebedrift skal sørge for at alle som gjennomfører vurdering følger reglene.

Forslag til bestemmelse skal lyde:

«§ 3-2 Rett til vurdering

Elev, lærling, lærekandidat og praksisbrevkandidat har rett til undervegsvurdering, sluttvurdering og dokumentasjon av opplæringa etter reglane i dette kapitlet.

Skoleeigar har ansvaret for at retten til vurdering blir oppfylt, jf. opplæringslova § 13-10. Skoleeigar eller lærebedrifta skal syte for at alle som gjennomfører vurdering etter forskrifta, følger reglane i dette kapitlet.»

Er det tydelig i bestemmelsen at skoleeier har det overordnede ansvaret for retten til vurdering, men at det kan være andre som gjennomfører vurderingen i praksis?

Ikke angitt ja/nei

Ingen kommentar fra instansen

5. JUSTERINGER I BESTEMMELSEN OM VURDERING I FAG

5.1. GJELDENDE RETT

Grunnlaget for vurdering i fag følger av forskriften § 3-3.

5.2. VÅR VURDERING

Selve grunnlaget for vurdering er omtalt nærmere i høringsnotatet del 1. Der er det også omtalt at vi foreslår at fraværgrensen, som i dag står i § 3-3 fjerde ledd, plasseres i en egen bestemmelse.

Vi foreslår å videreføre at forutsetninger, fravær, orden eller oppførsel ikke skal inn i vurderingen i fag. Vi mener det er unødvendig å si at dette gjelder den enkelte eleven og lærlingen, og foreslår av forenklingshensyn å ta dette ut av bestemmelsen.

I dag står det i § 3-3 at «*I faget kroppsøving skal innsatsen til eleven vere ein del av grunnlaget for vurdering.*» Dette ble tatt inn i forskriften i forbindelse med endringer i faget kroppsøving i 2012. Dette faget er det eneste som nevnes særskilt i forskriften. Det kommer klart fram av nye læreplaner at innsats vil være en del av vurderingsgrunnlaget i kroppsøving. Vi mener derfor det ikke lenger er behov for å presisere dette særskilt i § 3-3. Vi foreslår at det heller vises til at innsats kun er en del av grunnlaget for vurdering hvis det følger av læreplanen i faget. En slik formulering vil også kunne føre til at andre liknende fag, f.eks. valgfag fysisk aktivitet og helse, kan ta en slik formulering inn i læreplanene uten at det strider med forskriftsteksten. Vi vil imidlertid understreke at dette skal være en unntaksbestemmelse, og at Utdanningsdirektoratet må ta en konkret vurdering av om det er grunnlag for å ta inn innsats i læreplanene i andre fag enn kroppsøving.

Når det gjelder dagens § 3-3 tredje ledd, foreslår vi å endre litt på formuleringen. Bestemmelsen er fortsatt ment å ha samme innhold. Vi foreslår å sette punktum etter kravet til oppmøte og deltakelse, da dette er en selvstendig regel. I neste setning foreslår vi å tydeliggjøre at det er manglende vurderingsgrunnlag som kan føre til at karakter ikke kan settes.

5.3. VÅRT FORSLAG

Vi foreslår at ny § 3-3 tredje og fjerde ledd skal lyde:

«Føresetnader, fravær, orden eller åtferd skal ikkje inn i vurderinga i fag. Innsatsen til eleven er berre ein del av grunnlaget for vurdering dersom det følger av læreplanen i faget.

Elevar, lærlingar, lære kandidat og praksisbrevkandidatar skal møte fram og delta aktivt i opplæringa. Stort fravær eller andre særlege grunnar kan føre til at lærar og instruktør ikkje har tilstrekkeleg vurderingsgrunnlag til å gi halvårsvurdering med karakter eller standpunktkarakter i fag.»

? Bør innsats kun inngå i vurderinga når det følger av læreplanen i faget?

Ikke angitt ja/nei

Ingen kommentar fra instansen

6. FORENKLINGER I BESTEMMELSEN OM KARAKTERER I FAG

6.1. GJELDENE RETT

Karakter i fag er i dag fastsatt i forskriften § 3-4. Bestemmelsen gjelder både tallkarakterer, andre karakteruttrykk og karakterer ved fag- og svenneprøve, praksisbrevprøve og kompetanseprøve.

6.2. VÅR VURDERING

I overordnet del står det at «*Uheldig bruk av vurdering kan svekke den enkeltes selvbylde og hindre utviklingen av et godt læringsmiljø.*» Dette kan ha sammenheng med en utstrakt bruk av prøver med karakter, og en oppfatning av at det er krav om å sette et visst antall karakterer i løpet av året. For å understreke dagens rettstilstand foreslår vi at det tas inn i denne bestemmelsen at det bare er krav om å gi tallkarakterer til halvårsvurdering med karakter og sluttvurderinger.

I høringsnotat 2 hører vi ulike forslag til endring av dagens regel om at 1 i standpunkt er bestått når eksamenskarakteren er 2 eller bedre.

I dagens bestemmelse står det at departementet kan fastsette en annen grense for bestått i læreplanverket. Dette er ikke fastsatt i dag, og vi ser heller ikke behovet for en slik regel. Vi foreslår derfor å oppheve muligheten til å gi enn annen grense for bestått tallkarakter enn 2. I tillegg står det at der det går fram av læreplanverket kan det brukes andre karakteruttrykk. Vi foreslår å forkorte dette, slik at det står at departementet kan fastsette i læreplanverket at uttrykkene bestått/ikke bestått eller deltatt/ikke deltatt skal brukes i stedet for tallkarakter. Vi mener det ikke er nødvendig å presisere at karakteren bestått innebærer at eleven skal ha vist tilfredsstillende kompetanse i faget, da det er uklart hva som er «tilfredsstillende kompetanse» både isolert og opp mot tallkarakterer. Der det er aktuelt å bruke bestått/ikke bestått må det uansett tydeliggjøres hva som skal til for å få bestått i faget.

Vi foreslår å flytte bestemmelsen om karakter ved fag- og svenneprøver til delkapittel VII som omhandler disse prøvene. Vi foreslår at dette tas inn i ny § 3-50. Bestemmelsen om karakterer i fag inneholder da kun regler om karakterer i fag, og «m.v.» som i dag står i overskriften til bestemmelsen kan fjernes.

Vi foreslår i tillegg at "*I grunnskolen skal det til og med 7. årstrinnet*" erstattes av det noe kortere "*Til og med 7. årstrinn*". Vi foreslår også at "*Frå 8. årstrinnet og i vidaregåande opplæring*" erstattes med "*Frå og med 8. årstrinn*".

6.3. VÅRT FORSLAG

Vi foreslår å gjøre en del mindre endringer og forenklinger i bestemmelsen om karakterer i fag.

Vi foreslår at ny bestemmelse skal lyde:

«§ 3-5 Karakterar i fag

Til og med 7. årstrinn skal det berre givast vurdering utan karakter.

Frå og med 8. årstrinn skal vurdering givast både med og utan talkarakter. *Det er berre krav om å gi talkarakter ved halvårsvurdering med karakter og sluttvurderingar.*

Det skal brukast talkarakterar på ein skala frå 1 til 6. Berre heile talkarakterar skal brukast.

Dei enkelte karaktergradene har dette innhaldet:

- a) karakteren 6 uttrykkjer at eleven har framifrå kompetanse i faget
- b) karakteren 5 uttrykkjer at eleven har mykje god kompetanse i faget
- c) karakteren 4 uttrykkjer at eleven har god kompetanse i faget
- d) karakteren 3 uttrykkjer at eleven har nokså god kompetanse i faget
- e) karakteren 2 uttrykkjer at eleven har låg kompetanse i faget

f) karakteren 1 uttrykker at eleven har svært låg kompetanse i faget.

I vidaregåande opplæring svarer bestått til karakterane 2 til 6. Fag med karakteren 1 i standpunkt er bestått når eksamenskarakteren er 2 eller betre. Det gjeld ikkje dersom eksamenskarakteren er for ein tverrfagleg eksamen. *Departementet kan fastsetje i læreplanverket at uttrykka bestått/ikkje bestått eller delteke/ikkje delteke skal nyttast i staden for talkarakter.»*

Har dere innspill til forslagene til endringer i bestemmelsen om karakterer i fag?

Ingen kommentar fra instansen

7. FORENKLINGER I BESTEMMELSEN OM VARSLING

7.1. GJELDENDE RETT

Bestemmelsen om å varsle hvis en elev står i fare for å ikke få karakter, står i dag i forskriften § 3-7.

7.2. VÅR VURDERING

Vi foreslår at bestemmelsen om varsling inndeles i punkter og forenkles noe. I dag står det i siste ledd i bestemmelsen at foreldre ikke skal varsles etter at eleven er fylt 18 år. Vi foreslår at det tas inn i den innledende setningen at elever og foreldre til elever under 18 år skal varsles skriftlig dersom vilkårene er oppfylt.

Dersom karakterene i orden og oppførsel oppheves, må varsling ved nedsatt karakter i orden og oppførsel også tas ut av denne bestemmelsen. Dersom disse karakterene beholdes, vil det fortsatt være krav om varsel ved fare for nedsatt karakter i orden og i oppførsel.

Vi har fått innspill om at det må presiseres at skriftlig varsel ikke innebærer varsel på papir. Vi viser til at begrepet «skriftleg» i dag ikke innebærer at varsel må skje på papir. Forvaltningsloven viser bl.a. til at også elektronisk melding omfattes av begrepet når informasjonen i denne er tilgjengelig også for ettertiden, jf. § 2 første ledd bokstav g.

Det følger av forvaltningsloven § 15 a at forvaltningsorganet «kan» benytte elektronisk kommunikasjon. Det er altså en mulighet, men ikke plikt å gjøre det. Privatpersoner kan på visse vilkår reservere seg fra å motta slikt varsel digitalt, jf. forvaltningsloven § 15 a og eforvaltningsforskriften § 9.

Det er flere ting skoleeier må være klar over ved bruk av elektronisk kommunikasjon. Varsel kan inneholde personopplysninger. Skolen har derfor et ansvar for at ev. digitalt varsel er tilstrekkelig sikret og i tråd med reglene i personvernloven og eforvaltningsforskriften. Den digitale postkassen oppfyller dette. Dersom skolen har et egnet informasjonssystem hvor den kan gjøre vedtaket tilgjengelig, kan dette også være en mulighet. Det innebærer blant annet at ev. systemer må være sikret mot uberettiget tilgang, samt oppfylle kravene til registrering og autentisering.

Vi foreslår at vi presiserer i en merknad at digital kommunikasjon kan benyttes, og at dette ikke står i selve bestemmelsen. Der kan vi også påpeke muligheten for å reservere seg, og forholdene skoleeier må være oppmerksom på dersom de ønsker å varsle digitalt.

7.3. VÅRT FORSLAG

Vi foreslår noen forenklinger i bestemmelsen om varsling.

Vi foreslår at bestemmelsen skal lyde:

«§ 3-8 Varsling

Elevar og foreldre til elevar under 18 år skal varslast skriftleg om eleven står i fare for å

a) ikkje få karakter (IV) ved halvårsvurdering med karakter eller standpunktkarakter i eitt eller fleire fag

b) få karakteren nokså god (Ng) eller lite god (Lg) ved halvårsvurdering med karakter eller standpunktkarakter i orden eller i åtferd.

Varselet skal givast utan ugrunna opphald og gi eleven høve til å få karakter i fag eller ikkje få nedsett karakter i orden eller åtferd.»

? Har dere innspill til forslagene til endringer i bestemmelsen om varsling?

Ikke angitt ja/nei

Ingen kommentar fra instansen

8. EGEN BESTEMMELSE OM FRAVÆRSGRENSE

8.1. GJELDENDE RETT

Regelen om fraværgrensen står i forskrift til opplæringsloven § 3-3 om grunnlag for vurdering. Fraværgrensen innebærer at eleven på visse vilkår mister muligheten til å få standpunktkarakter/halvårsvurdering med karakter, selv om læreren kan ha vurderingsgrunnlag.

8.2. VÅR VURDERING

Vi ser at skillet mellom manglende vurderingsgrunnlag og overtrådt fraværgrense lett kan misforstås, spesielt når fraværgrensen står i bestemmelsen om grunnlag for vurdering.

Leddene som omtaler fraværgrensen er omfattende og har også blitt utvidet, senest med unntakene for trafikkopplæring høsten 2019. Det vil bli mer oversiktlig dersom grensen befinner seg i en egen paragraf. Det vil også gjøre det lettere å henvise til fraværgrensen ved spørsmål til skoleeier, fylkesmenn, direktorat og departement.

Vi foreslår derfor at det tas inn en egen bestemmelse om fraværgrensen i videregående skole i ny § 3-9.

Vi foreslår noen små språklige endringer i bestemmelsen. Vi foreslår at den nye bestemmelsen deles opp i fem ledd for å gjøre bestemmelsen mer oversiktlig.

Vi foreslår at første ledd i ny bestemmelse tilsvarer dagens § 3-3 femte ledd første setning, men at det i stedet for «fråvæ i meir enn 10 prosent av timane i faget» vises til «fraværgrensa». Vi foreslår videre at det står at fraværgrensen er på 10 prosent av årstimetallet i faget. På denne måten vil man kunne bruke begrepet «fraværgrensa» også senere i bestemmelsen.

I andre ledd foreslår vi at det gjøres noen tilpasninger i unntaksregelen for dokumentert fravær. I dag står det i femte ledd andre setning at eleven likevel kan få vurdering hvis det er dokumentert at fravær i mer enn 10 prosent av timene skyldes grunner som nevnt i § 3-47 femte og åttende ledd. Her foreslår vi å vise til at det nevnte dokumenterte fraværet ikke er en del av fraværsgrensa. Vi mener at en slik omskrivning gjør det lettere å forstå at fravær kan dokumenteres også før grensen er overskredet. Dersom fraværet omfattes av unntakene og er rett dokumentert, er det dessuten klart at eleven skal få vurdering, forutsatt at det foreligger vurderingsgrunnlag.

Videre foreslår vi at skjønnsbestemmelsen som i dag står i femte ledd tredje og fjerde setning, slås sammen til en setning. Vi foreslår at setningen begynner med at det er rektor som kan foreta vurderingen og deretter hvilke vilkår som må være oppfylt. Vilklårene er at en elev har inntil 15 prosent udokumentert fravær, og at fraværet gjør det klart urimelig at fraværsgrensen skal gjelde. Vi mener dette vil gjøre bestemmelsen enklere og tydeligere.

Vi foreslår at siste setning om at læreren må ha tilstrekkelig vurderingsgrunnlag blir stående, med henvisning til § 3-3 tredje ledd.

8.3. VÅRT FORSLAG

Vi foreslår at fraværsgrensen flyttes til en egen bestemmelse, og at det gjøres noen språklige endringer og forenklinger i denne. Vi foreslår ingen realitetsendringer i bestemmelsen.

Vi foreslår at bestemmelsen skal lyde:

«§ 3-9 Fraværsgrense i vidaregåande skole

I vidaregåande skole skal eleven ikkje få standpunktkarakter eller halvårsvurdering med karakter ved fravær over fraværsgrensa i faget. Fraværsgrensa er på 10 prosent av årstimetalet i faget.

Fravær som det er dokumentert at kjem av grunnane nemnde i § 3-47 femte ledd bokstav a til f og åttande ledd, skal ikkje inngå i fraværsgrensa. Det same gjeld dersom fraværet skyldast følgjande delar av den obligatoriske trafikkopplæringa til førarkort klasse B: tryggleikskurs på bane og andre og tredje del av tryggleikskurs på veg, jf. trafikkopplæringsforskriften kapittel 11.

Rektor kan avgjere at ein elev som har inntil 15 prosent udokumentert fravær i eit fag, likevel skal få karakter dersom årsaka til fraværet gjer det klart urimeleg at fraværsgrensa skal gjelde.

Læraren må i alle høve ha tilstrekkeleg grunnlag for å gi halvårsvurdering med karakter eller standpunktkarakter, jf. § 3-3.»

? Bør fraværsgrensen flyttes til en egen bestemmelse?

Ikke angitt ja/nei

Ingen kommentar fra instansen

? Har dere andre kommentarer til forslaget?

Ingen kommentar fra instansen

9. EGEN BESTEMMELSE OM UNDERVEISVURDERING I ORDEN OG I OPPFØRSEL

9.1. GJELDENE RETT

I dag er det ikke en egen bestemmelse om undervisvurdering i orden og i oppførsel (foruten bestemmelsen om halvårsvurdering). I forskriften § 3-11 står det at undervisvurderingen i både fag, orden og oppførsel skal gis løpende og systematisk og kan være både muntlig og skriftlig, uten at det har stått noe om hva undervisvurderingen i orden og i oppførsel skal inneholde.

9.2. VÅR VURDERING

Det er klart at det skal gis undervisvurdering også i orden og i oppførsel, men det er ikke klart hva denne skal inneholde. Vi foreslår derfor å tydeliggjøre undervisvurderingen i orden og oppførsel, ved å etablere en egen paragraf.

Vi foreslår at ny § 3-11 om undervisvurdering i orden og i oppførsel skal struktureres på samme måte som ny § 3-10 om undervisvurdering i fag, og at tilsvarende prinsipper benyttes her. Det innebærer en punktliste. Vi foreslår at undervisvurderingen skal skje jevnlig. Vi mener at dette tilsvarer det som i dag står om at undervisvurderingen skal gis løpende og systematisk. Vi mener det kan misforstås dersom det i likhet med i fag endres til at undervisvurderingen skal være en integrert del av opplæringen. Vi foreslår å presisere at undervisvurderingen skal brukes til å fremme sosial læring (som står i nytt forslag til formålsbestemmelse) ved tre punkter. Punkt a er at elever deltar aktivt og reflekterer over egen orden og oppførsel og hvordan de kan utvikle seg. Punkt b er at elevene skal få vite hvordan deres orden og oppførsel er opp mot ordensreglementet. Punkt c er at de skal få veiledning om hvordan de eventuelt kan forbedre seg. Begrepet eventuelt brukes fordi det ikke er gitt at det er et forbedringspotensial opp mot ordensreglementet.

9.3. VÅRT FORSLAG

Vi foreslår en ny bestemmelse som gjelder undervisvurdering i orden og i oppførsel.

Forslag til ny § 3-11 skal lyde:

«§ 3-11 Undervegsvurdering i orden og i åtfærd

Undervegsvurdering i orden og i åtfærd skal gis jamleg og skal brukast til å fremje sosial læring ved at elevar

- a) reflekterer over eigen orden og eiga åtfærd og korleis dei kan utvikle seg*
- b) får vite korleis deira orden og åtfærd erhaldne opp mot ordensreglementet*
- c) får rettleiing om korleis dei eventuelt kan forbetre sin orden og si åtfærd»*

? Er dere enige i forslaget om at undervisvurdering i orden og i oppførsel omtales i en egen bestemmelse?

Ikke angitt ja/nei

10. SAMMENSLÅING OG JUSTERINGER I BESTEMMELSER OM HALVÅRSVURDERING

10.1. GJELDENE RETT

I dagens forskrift er det en bestemmelse om halvårsvurdering i fag for elever (§ 3-13), en bestemmelse om halvårsvurdering i fag for lærlinger, praksisbrevkandidater og lærekandidater i bedrift (§ 3-14) og en bestemmelse om halvårsvurdering i orden og i oppførsel for elever (§ 3-15).

10.2. VÅR VURDERING

Vi foreslår at halvårsvurdering for elever, lærlinger, lærekandidater og praksisbrevkandidater i fag slås sammen til en bestemmelse.

Vi foreslår å ta inn at i fag med flere standpunktkarakterer gir læreplanene informasjon om antall karakterer i halvårsvurderingen. Dette har sammenheng med at de nye læreplanene i norskfaget ikke legger opp til samme antall halvårsvurderinger som standpunktkarakterer.

Ellers foreslår vi kun noen mindre omskrivninger både i bestemmelsen for fag og bestemmelsen for orden og oppførsel. Vi foreslår at det tydeliggjøres at faglærer har ansvaret for å gjennomføre halvårsvurdering for elever, og at instruktøren har ansvaret for lærlinger, praksisbrevkandidater og lærekandidater. Vi mener det blir tydeligere enn å presisere at rektor har ansvar for at faglærer gjør denne vurderingen. Rektors mulighet til å be om en ny faglig vurdering vil fortsatt være der i lys av arbeidsgiveransvaret.

Vi foreslår at det kommer fram at halvårsvurderingen skal vise hvordan orden og oppførselen til elevene er opp mot ordensreglementet, og gi veiledning om hvordan de kan forbedre seg. Dette er i tråd med bestemmelsen om halvårsvurdering for fag. Bestemmelsen om halvårsvurdering i orden og i oppførsel gjelder kun for halvårsvurdering uten karakter. Dersom karakteren i orden og/eller i oppførsel opprettholdes vil den også gjelde halvårsvurdering med karakter.

10.3. VÅRT FORSLAG

Vi foreslår en felles bestemmelse i forskriften § 3-12 om halvårsvurdering i fag som gjelder både elever, lærlinger, lærekandidater og praksisbrevkandidater.

Vi foreslår å vise til at læreplanene gir informasjon om antall karakter i halvårsvurderingen i fag med flere standpunktkarakterer.

Vi foreslår ellers noen mindre omskrivninger og presiseringer både i bestemmelsen for fag og bestemmelsen for orden og oppførsel.

Forslag til ny § 3-12 skal lyde:

«§ 3-12 Halvårsvurdering i fag

Halvårsvurdering i fag er ein del av underevgsvurderinga. Den skal vise kompetansen eleven, lærlingen, lærekandidaten eller praksisbrevkandidaten har i faget, og gi rettleiing om korleis han

eller ho kan auke kompetansen sin. Elevar, lærlingar, lære kandidat og praksisbrevkandidat skal få halvårsvurdering utan karakter gjennom heile opplæringsløpet.

Frå 8. årstrinn skal elevar i tillegg ha halvårsvurdering med karakter. Halvårsvurdering med karakter skal vere skriftleg og gi uttrykk for den kompetansen eleven har nådd ut frå det som er forventa på tidspunktet for vurderinga. Vurderinga skal givast midt i opplæringsperioden, og ved slutten av opplæringsåret for fag som ikkje blir avslutta. I fag med fleire standpunktkarakterar gir læreplanane informasjon om talet på karakterar i halvårsvurderinga.

Faglærer gjennomfører halvårsvurderinga for elevar. Instruktøren skal gjennomføre halvårsvurderinga for lærlingar, lære kandidat og praksisbrevkandidat.»

11. SAMMENSLÅING OG JUSTERINGER I BESTEMMELSEN OM SLUTTVALURDERINGER

11.1. GJELDENE RETT

Bestemmelsen om sluttvurdering i fag står i dag i forskriften § 3-17. I forskriften § 3-17a står det en egen bestemmelse om sammenhengen mellom sluttvurdering og elevstatus.

11.2. VÅR VALURDERING

I forskriften § 3-17 siste ledd står det at elever som har individuell opplæringsplan skal vurderes etter de samlede kompetansemålene i læreplanen. Denne formuleringen ble ikke endret da «dei samla» ble tatt ut av forskriften § 3-3 i 2015. Slik formuleringen står nå framstår det som den viser tilbake til fastsettelse av standpunktkarakter, og ikke til andre sluttvurderinger som også omfattes av bestemmelsen. Vi mener det vil være tilstrekkelig å vise til at alle elever, også elever med individuell opplæringsplan, skal vurderes etter kompetansemålene i læreplanen, jf. § 3-3. Vi foreslår at dette tas inn i ny § 3-14 andre setning.

Vi foreslår ikke å gjøre endringer i tidligere § 3-17 andre og tredje ledd som omtaler ulike sluttvurderinger. Vi foreslår at dette tas inn i ny § 3-14 andre og tredje ledd.

I fjerde ledd foreslår vi å ta inn at sluttvurderinger skal føres på dokumentasjon. Dette er ment å tydeliggjøre sluttvurderingers rolle vidare. Vi foreslår her å henvise til ny § 3-34 om dokumentasjon. Dokumentasjon kan brukes til vidare inntak til vidaregående opplæring, opptak til høyere utdanning og vidare i arbeidslivet. Ellers foreslår vi å videreføre teksten om at sluttvurderinger er enkeltvedtak som det kan klages på etter kap.5.

Vi mener at det ikke er behov for en egen bestemmelse om sammenhengen mellom sluttvurdering og elevstatus. Vi foreslår derfor at dagens § 3-17a forkortes noe og tas inn i § 3-14 siste ledd. Dette innebærer ikke en endring av gjeldende rett.

11.3. VÅRT FORSLAG

Vi foreslår å ta dagens § 3-17a om sammenhengen mellom sluttvurdering og elevstatus inn i bestemmelsen om sluttvurdering i ny § 3-14. Vi foreslår ellers små justeringer i bestemmelsen.

Forslag til ny § 3-14 skal lyde:

«§ 3-14 Sluttvurdering

Sluttvurderinga skal gi informasjon om kompetansen til eleven, lærlingen, lærekandidaten eller praksisbrevkandidaten ved avslutninga av opplæringa i fag. *Alle elevar, også elevar med individuell opplæringsplan, skal vurderast etter kompetansemåla i læreplanen, jf. § 3-3.*

Sluttvurderingar i grunnskolen er standpunktkarakterar og eksamenskarakterar.

Sluttvurderingar i vidaregåande opplæring er standpunktkarakterar, eksamenskarakterar og karakterar til fag-/sveineprøve, praksisbrevprøve og kompetanseprøve.

Sluttvurderingar skal *førast på dokumentasjonen, jf. § 3-35*, og er eit enkeltvedtak som det kan klagast på etter reglane i kapittel 5.

Når ein elev har ein bestått sluttvurdering i eit fag, skal denne følgje eleven fram til kompetansebevis og vitnemål. Han eller ho kan då ikkje bli elev i faget på nytt. Elevar som har fått innvilga omval eller har fått sluttvurdering i eit fag frå vidaregåande opplæring på ungdomstrinnet, jf. § 1-15, kan velje om faget skal godkjennast etter § 1-16 eller om han eller ho vil ta faget på nytt som elev.»

7 Er dere enige i at det ikke er behov for en egen bestemmelse om sammenhengen mellom sluttvurdering og elevstatus?

Ikke angitt ja/nei

Ingen kommentar fra instansen

12. JUSTERINGER I BESTEMMELSEN OM STANDPUNKTKARAKTER

12.1. GJELDENDE RETT

I dagens § 3-18 står det i tredje og fjerde ledd om når standpunktkarakteren skal fastsettes. I fjerde og femte ledd står det om rektors rolle ved fastsettelse av karakter og enkeltvedtak om å ikke gi karakter.

12.2. VÅR VURDERING

Vi foreslår ikke endringer i tredje og fjerde ledd. Dette har sammenheng med endringsforslagene som allerede har vært på høring om organisering av skoleåret.

Vi har fått innspill om at det bør presiseres at ny faglig vurdering må gjøres av faglærer, ikke av rektor. Vi foreslår derfor å tydeliggjøre dette i bestemmelsen. Vi foreslår også å ta ut at rektor skal sørge for at faglærer setter standpunktkarakter, og foreslår i stedet at det står at faglærer skal sette standpunktkarakter. Det vil være en naturlig del av arbeidsgiveransvaret å sikre at karakterer blir satt. Dette er dessuten det eneste stedet dette er presisert i kap. 3.

12.3. VÅRT FORSLAG

Vi foreslår at tredje og fjerde ledd i ny § 3-15 om standpunktkarakter inntil videre blir stående uforandret. Vi foreslår at det står at faglærer har ansvar for å sette standpunktkarakter og gjøre ny faglig vurdering i femte ledd. Dette er ikke ment som en realitetsendring.

Forslag til ny § 3-15 femte ledd skal lyde:

«Faglæraren set standpunktkarakter. Dersom rektor er i tvil om reglane for fastsetjing av standpunktkarakter er følgde, kan rektor krevje *at faglærar gjer ei ny fagleg vurdering før karakterane blir fastsette og førte.*»

🔍 Bør det presiseres at det er faglærer som gjør den faglige vurderingen?

Ikke angitt ja/nei

Ingen kommentar fra instansen

13. FORENKLINGER I BESTEMMELSER OM FRITAK FRA VURDERING MED KARAKTER

13.1. GJELDENDE RETT

Forskriften delkapittel IV gjelder fritak fra vurdering med karakter. Fritak fra vurdering med karakter for elever med individuell opplæringsplan står i gjeldende forskrift § 3-20. Fritak fra vurdering med karakter for minoritetspråklige elever som nylig har kommet til Norge står i § 3-21. Fritak fra vurdering med karakter i skriftlig sidemål står i § 3-22, og fritak fra vurdering med karakter i faget kroppsøving står i § 3-23. I tillegg er det en bestemmelse om fritak fra eksamen i forskriften § 3-24.

13.2. VÅR VURDERING

13.2.1. FRITAK VED INDIVIDUELL OPPLÆRINGSPLAN

Vi foreslår kun mindre justeringer i bestemmelsen om fritak fra vurdering for elever med individuell opplæringsplan i ny § 3-17.

Vi foreslår å koble vilkåret om individuell opplæringsplan og enkeltvedtak om spesialundervisning sammen, da disse henger sammen. Vi mener også dette vil gi bedre sammenheng i vilkårene i bestemmelsen.

Bestemmelsen omfatter i utgangspunktet elever i grunnskolen. Det kan derfor framstå unødvendig å nevne at elever i videregående uansett ikke kan få fritak etter bestemmelsen. Vi mener imidlertid det har vært noe uklarhet rundt dette. I § 3-22 om fritak fra sidemål vises det til at også elever i videregående kan få fritak fra skriftlig sidemål om de har enkeltvedtak om spesialundervisning. Dette har både sammenheng med tidligere § 3-20 og tidligere § 3-22. Vi foreslår å flytte dette vilkåret inn i denne bestemmelsen for å illustrere at det kun er i dette tilfellet det gis fritak i videregående på bakgrunn av individuell opplæringsplan.

13.2.2. FRITAK FOR ELEVER I INNFØRINGSTILBUD

Vi foreslår at gjeldende andre og tredje ledd i dagens § 3-21 kan kortes ned i ny § 3-18. I dag er det ett ledd som gjelder grunnskolen og ett som gjelder videregående opplæring. Disse er i stor grad likelydende, sett bort fra henvisning til ulike paragrafer i loven, og at elever i videregående ikke kan fritas fra standpunktvurdering. Vi foreslår å slå disse leddene sammen. For at en elev skal få fritak, kreves det at eleven har vedtak om særskilt språkopplæring og at det er fastsatt i

vedtaket at "eleven skal få heile eller delar av opplæringa i eit innføringstilbod", jf. opplæringsloven § 2-8 og § 3-12.

I dag står det at elever "kan" fritas, men ikke noe om hvordan dette skjer. I praksis er det automatikk i at det gis fritak dersom foreldrene ber om det. Vi foreslår derfor at dette kommer frem av forskriften. Elever over 18 år vil selv kunne ta denne beslutningen.

Vi foreslår en egen setning om at elever i videregående opplæring ikke kan bli fritatt fra standpunktkarakter.

13.2.3. FRITAK I SKRIFTLIG SIDEMÅL

Dagens forskrift § 3-22 om fritak fra vurdering med karakter i skriftlig sidemål er svært lang og omfattende, og viser til seks ulike fritaksgrunnlag. I ny § 3-19 foreslår vi å samle grunnlagene for fritak i en punktliste.

Tre av grunnlagene for fritak kommer også i dag fram av en punktliste. Vi foreslår å beholde de to første av disse fritaksgrunnene. Det tredje punktet gjelder de som skulle hatt fritak i grunnskolen, men ikke fikk det pga. saksbehandlingsfeil. Vi mener dette fritaket vil kunne omfattes av de andre vilkårene, og at det derfor ikke er behov for et eget unntak. Dette kan utdypes i en merknad, og trenger derfor ikke å stå eksplisitt i bestemmelsen.

Vi foreslår at muligheten til å søke fritak ved rett til særskilt språkopplæring inngår som nytt punkt c. Vi mener det er unødvendig å ramse opp alle årstrinn dette gjelder, som i dagens bestemmelse. Vi foreslår heller å erstatte dette med «i løpet av ungdomstrinnet eller videregående opplæring».

Som nevnt i omtalen av fritak for elever med individuell opplæringsplan over, foreslår vi å flytte muligheten for unntak i videregående over til denne bestemmelsen. Muligheten i grunnskolen ligger allerede i denne bestemmelsen.

Fritaket for de som har fått opplæring på internasjonale og utenlandske skoler etter læreplanen i grunnleggende norsk for språklige minoriteter eller annen jevngod plan har blitt tolket annerledes enn det har vært ment, særlig i forskrift til opplæringsloven. Det er ikke lenge siden fritaket ble innført. Det kan gjelde både friskoler og private skoler godkjent etter opplæringsloven § 2-12 og § 3-11, og kan dermed ikke kun omtales i en merknad. Vi foreslår å tydeliggjøre at fritaket gjelder skoler som har fritak fra vurdering med karakter i sidemål «i løpet av ungdomstrinnet eller videregående opplæring».

I dagens punktliste står det at fritakene også gjelder «tidligere elever». Dette er ikke et begrep andre steder i forskriften. Vi foreslår å beholde muligheten som denne formuleringen er ment å gi, men å endre formuleringen slik at fritak kan gis selv om man ikke lenger er elev i faget.

Vi foreslår å presisere at det er snakk om et enkeltvedtak i siste ledd, og at det er skolen eller skoleeieren som skal skrive ut vitnemål som skal fatte vedtaket.

13.2.4. FRITAK I KROPPSØVING

Vi ser ikke grunn til å presisere i overskriften til ny bestemmelse (§ 3-20) at det gjelder «faget» kroppsøving. Dette sier seg selv og kommer klart fram i selve bestemmelsen. Dette ble tatt inn etter at man åpnet for fritak i hele faget (ikke kun skriftlig). I dag mener vi imidlertid at dette ikke kan misforstås.

I dagens bestemmelse står det at elever «kan få fritak». Vi foreslår at det tas inn i bestemmelsen at eleven kan søke om fritak til rektor, for å presisere både at det er krav om søknad, og hvem som skal avgjøre denne.

13.2.5. FRITAK FRA EKSAMEN

Vi foreslår en liten omformulering i ny § 3-21, ved å ta ut fag «som blir avslutta med eksamen». Det er ingen grunn til at en elev i et fag som ikke blir avsluttet med eksamen skulle vært meldt opp til eksamen og feilaktig deltatt på denne til tross for fritak i faget.

13.2.6. FELLES

Vi mener det er unødvendig å presisere at elevene skal «ha halvårsvurdering og anna undevegsvurdering utan karakter» i alle paragrafene. Det står i bestemmelsene om halvårsvurdering at denne er en del av underveisvurderingen. Det må være tilstrekkelig å presisere at elevene skal ha underveisvurdering uten karakter. Dette gjelder tilsvarende for alle bestemmelsene om fritak fra vurdering.

13.3. VÅRT FORSLAG

Vi foreslår en rekke justeringer/forenklinger i bestemmelsene om fritak fra vurdering med karakter.

? Har dere innspill til forslagene til endring i bestemmelsene om fritak fra vurdering med karakter?

Ingen kommentar fra instansen

14. EGEN BESTEMMELSE OM EKSAMEN

14.1. GJELDENDE RETT

I dagens forskrift § 3-25 står det generelle bestemmelser om eksamen.

14.2. VÅR VURDERING

I andre ledd foreslår vi å videreføre deler av forskriften § 3-25 andre ledd om at det er fastsatt i læreplanen om og når det skal være eksamen og om eksamen skal være lokal eller sentral. Vi foreslår også å videreføre punktet om at departementet fastsetter hvor mange eksamener det skal være både i grunnskolen og i videregående opplæring, men foreslår å skrive grunnskolen og ikke 10.årstrinn. Dette har sammenheng med at alle fag ikke nødvendigvis avslutter opplæringa på 10.trinn, og at det bl.a. foreslås eksamen i praktiske og estetiske fag på grunnskolen (se høringsnotat 3 om eksamensordninger i fag). Endringen i ordlyd vil åpne for at departementet kan gjøre ev. tilpasninger i enkelte fag slik at ikke alle eksamener må være på 10.trinn.

I dag er det kun elever og privatister som omfattes av bestemmelsene om eksamen. De fleste eksamener gjennomføres også av elever og privatister, men det finnes flere eksamener som gjennomføres enten i læretiden eller før en praksiskandidat får gå opp til eksamen, jf. læreplanene. Disse eksamenene hadde tidligere hjemmel i forskriften, men ble i 2018 flyttet inn i

læreplanene. Eksamenene er sentralt gitt med lokal sensur. Vi ser at det kan være uheldig dersom reglene om eksamen ikke også skal omfatte lærlinger, lære kandidater, kandidater for fagbrev på jobb og praksiskandidater som tar en eksamen etter læreplanverket. Det er særlig viktig at retten til utsatt eksamen, annullering m.m. også gjelder for denne gruppen.

14.3. VÅRT FORSLAG

Teksten om hva som skal fastsettes i læreplanen og av departementet er i stor grad en videreføring av dagens § 3-25, men er formulert noe annerledes. Det er nytt at det presiseres i forskriften at bestemmelsene også gjelder de som har eksamen mens de får opplæring i bedrift.

Forslag til ny § 3-22 andre og tredje ledd skal lyde:

«Om det skal vere eksamen i faget, når i opplæringsløpet det skal vere eksamen, om det skal vere førebuingstid i faget og om eksamen skal vere sentralt eller lokalt gitt er fastsett i læreplanen i kvart fag. Departementet fastset kor mange eksamenar det skal vere i grunnskolen og på kvart årstrinn i vidaregåande opplæring.

Om ikkje anna er fastsett, gjeld føresegnene om eksamen òg for dei som etter læreplanverket skal ha eksamen som lærling, praksisbrevkandidat, kandidat for fagbrev på jobb eller praksiskandidat i faget.»

? Er dere enige i at det bør tas inn i forskriften at bestemmelsene også gjelder de som får opplæring i bedrift, om ikke annet er fastsatt?

Ikke angitt ja/nei

Ingen kommentar fra instansen

? Har dere andre innspill til bestemmelsen om eksamen?

Ingen kommentar fra instansen

15. NY BESTEMMELSE OM OPPMELDING TIL EKSAMEN

15.1. GJELDENE RETT

Oppmelding til eksamen av elever står i dag i § 3-26, mens oppmelding av privatister står i § 3-27. Definisjonen av privatister står i dag i forskriften § 3-4.

15.2. VÅR VURDERING

Vi foreslår en ny bestemmelse i ny § 3-24 om oppmelding til eksamen som gjelder både elever og privatister. Bestemmelsen tilsvarer i stor grad gjeldende forskrift § 3-26 og § 3-27 kombinert. Vi foreslår at det i første ledd står at Utdanningsdirektoratet fastsetter meldingsfrister og hvordan man melder seg til eksamen.

I andre ledd foreslår vi at det står at skolen melder til eksamen alle som deltar i opplæringen i fag som avsluttes med eksamen. Vi foreslår også at det presiseres at elever i videregående selv må melde seg opp til ny, utsatt og særskilt eksamen til skolen. Dette tilsvarer gjeldende § 3-26 andre ledd.

Vi foreslår å flytte definisjonen av privatister fra forskriften § 3-10 til ny § 3-22 tredje ledd. Privatister får ikke opplæring, og bare sluttvurdering i form av eksamen. Vi mener derfor definisjonen av privatister bør stå i delkapittelet om eksamen, da den ikke har relevans for delkap. I, II, III eller IV i forskriften. Tredje ledd er ellers videreført fra tidligere § 3-27.

15.3. VÅRT FORSLAG

Vi foreslår å oppheve § 3-10 og flytte definisjonen av privatister til ny § 3-24.

Vi foreslår at ny § 3-24 om oppmelding til eksamen gjelder både elever og privatister.

Forslag til ny § 3-24 skal lyde:

«§ 3-24 Melding til eksamen

Utdanningsdirektoratet fastset meldingsfristar og korleis melding til eksamen skal gå føre seg.

Skolen melder til eksamen alle elevar som tek del i opplæringa i fag som blir avslutta med eksamen. Elevar i vidaregåande opplæring må sjølv melde seg til ny eksamen, utsett eksamen og særskild eksamen til skolen.

Privatistar har sjølv ansvaret for å melde seg til eksamen til den skolen eller den instansen som fylkeskommunen fastset. Privatisten kan ikkje vere elev, lærling eller praksisbrevkandidat i faget ved tidspunktet for oppmelding. Den som er teken inn som fulltidselev til vidaregåande opplæring, kan ikkje melde seg til eksamen utan at fylkeskommunen innvilgar at eleven kan bli deltidselev, jf. § 6-5 tredje ledd. Ein privatist kan berre melde seg til eksamen i det same faget éin stad. Skolen eller instansen som fylkeskommunen peikar ut, avgjer om meldinga kan godkjennast. Privatistar må betale ein prøveavgift etter fastsette satsar. Dei må ikkje betale for utsett og ny eksamen.»

? Er dere enige i at § 3-10 kan oppheves, og at innholdet kan tas inn i ny § 3-24?

Ikke angitt ja/nei

Ingen kommentar fra instansen

16. TIDSPUNKT FOR GJENNOMFØRING AV EKSAMEN

16.1. GJELDENDE RETT

I 2015 ble det innført en egen bestemmelse om tidspunkt for gjennomføring av sentralt gitt eksamen i forskriften § 3-28a.

16.2. VÅR VURDERING

Dagens § 3-28a er svært detaljert til å være en forskriftsbestemmelse.

Vi foreslår å videreføre at skriftlig eksamen skal starte kl. 9 norsk tid. Vi foreslår også å videreføre at elever som møter før kl. 10 skal få gjennomføre, men ikke få kompensert tid, og at de som møter etter kl. 10 ikke får gjennomføre eksamen. Vi foreslår at bestemmelsen gjelder alle skriftlige eksamener.

At det ikke vises til at eksamen skal vare i 5 timer, har sammenheng med at vi foreslår at dette ikke skal følge av forskriften lenger, se høringsnotat del 2. Det er ikke gitt at alle skriftlige eksamener i fremtiden skal vare i fem timer. Vi mener derfor dette heller ikke bør stå i denne bestemmelsen.

Vi mener det er unødvendig at det står i forskrift at det for de som får utvidet tid vil være vedtaket om utvidet tid som er avgjørende for når eksamen avsluttes. Dette vil følge av vedtaket. At det normalt ikke er tillatt å forlate eksamenslokalet før kl. 10 mener vi kan presiseres i merknader. Punktet om at unntak må vurderes konkret bl.a. med hensyn til sikker eksamensgjennomføring og kandidatenes helse mener vi ikke må stå i forskriften. Dette vil uansett måtte bero på en konkret vurdering. Vi mener en slik presisering kan gjøres i merknader eller i andre retningslinjer for avleggelse av eksamen.

16.3. VÅRT FORSLAG

Vi foreslår at dagens § 3-28a oppheves, og at deler av innholdet videreføres i ny § 3-25 siste ledd.

Forslag til § 3-25 siste ledd skal lyde:

«Skriftleg eksamen skal starte kl. 9 norsk tid. Elevar som møter før kl. 10, skal få gjennomføre eksamen, men får ikkje kompensert tapt tid. Dei som møter etter kl.10, får ikkje gjennomføre eksamen.»

Er dere enige i at kun deler av bestemmelsen om tidspunkt for gjennomføring av eksamen videreføres i forskrift?

Ikke angitt ja/nei

Ingen kommentar fra instansen

17. EGEN BESTEMMELSE OM SENSUR

17.1. GJELDENDE RETT

Reglene om sensur av sentralt gitt eksamen står i dag i forskriften § 3-28, mens reglene for sensur av lokalt gitt eksamen står i forskriften § 3-29.

17.2. VÅR VURDERING

I dag er det ikke stilt krav til sensors kompetanse i forskriften. Det er viktig for kvaliteten på sensuren at sensorene har riktig og nødvendig kompetanse til å løse denne oppgaven. Dette må

ligge til grunn for oppnevningen av sensorer både til lokalt og sentralt gitt eksamen også i dag. Vi foreslår derfor at det tydeliggjøres at sensorer skal ha tilfredsstillende kompetanse i faget (tatt inn i ny § 3-26). Dette begrepet brukes også i § 3-52 som omtaler kompetanse for prøvenemndene.

Ellers foreslår vi å videreføre reglene om sensur fra forskriften § 3-28 og § 3-29, med noen presiseringer.

Når det gjelder lokalt gitt eksamen, foreslår vi at det presiseres at faglærer skal være sensor om skoleeier ønsker det.

17.3. VÅRT FORSLAG

Vi foreslår at det tas inn en egen bestemmelse i ny § 3-28 om sensur som i stor grad viderefører dagens regler.

Vi foreslår et eget ledd der det står at alle prøvesvar skal vurderes av to sensorer.

Vi foreslår at det presiseres at sensorer skal ha tilfredsstillende kompetanse i faget.

? Er dere enige i at det presiseres i forskriften at sensorer skal ha tilfredsstillende kompetanse i faget?

Ikke angitt ja/nei

Ingen kommentar fra instansen

18. ØVRIGE BESTEMMELSER OM EKSAMEN

18.1. GJELDENDE RETT

Reglene om særskilt tilrettelegging står i dag i forskriften § 3-32. Reglene om særskilt, ny og utsatt eksamen står i § 3-33 til § 3-35. Bortvisning er regulert i § 3-36 og annullering av eksamen i § 3-37.

18.2. VÅR VURDERING

18.2.1. NY OG SÆRSKILT EKSAMEN

Utformingen av og om bestemmelsene for særskilt og ny eksamen skal beholdes eller ikke, må ses i lys av høringsnotat 2. Inntil videre foreslår vi at reglene står uendret.

18.2.2. ANNULLERING AV EKSAMEN

Vi foreslår at andre og tredje ledd i dagens bestemmelse om annullering bytter plass. På den måten vil det som gjelder dispensasjon fra Utdanningsdirektoratet, samles i første og andre ledd, og bestemmelsen vil på den måten henge bedre sammen.

I gjeldende andre ledd, som vi foreslår blir nytt tredje ledd, står det at dersom en elev har vært oppe til eksamen i et fag der eleven ikke får standpunktkarakter, blir eksamen annullert. Vi

foreslår også å ta inn en presisering av at det å ikke få standpunktkarakter er det samme som å få ikke vurdert (IV). På den måten forhindrer vi misforståelser om at eksamenskarakteren annulleres i fag der eleven får karakteren 1.

Eksamen kan annulleres pga. fusk eller forsøk på fusk. Vi foreslår å endre begrepet fusk med juks. Vi har fått tilbakemelding om at det bør tydeliggjøres hva som ligger i begrepet fusk, men vi foreslår at dette gjøres i merknad og ikke i selve bestemmelsen.

18.3. VÅRT FORSLAG

Vi foreslår å gjøre noen mindre justeringer i bestemmelsen om annullering av eksamen i ny § 3-34. Vi foreslår å videreføre bestemmelsene om særskilt tilrettelegging (ny § 3-29), utsatt eksamen (ny § 3-32) og bortvisning (ny § 3-33) uforandret. Bestemmelsene om ny og særskilt eksamen vil avhenge av hørings svarene i høringsnotatet del 2.

19. JUSTERINGER I BESTEMMELSER OM DOKUMENTASJON

19.1. GJELDENDE RETT

I § 3-46 sjuende ledd står det at elever som får fritak fra vurdering etter § 3-22 (men ikke får fritak fra opplæring) skal få ført deltatt på vitnemål eller kompetansebevis. Det står også at privatister skal få ført fritatt.

19.2. VÅR VURDERING

Vi mener regelen i dagens § 3-46 sjuende ledd er en ren føringsregel som også kommer frem av våre retningslinjer for føring av vitnemål og kompetansebevis som oppdateres hvert år.

19.3. VÅRT FORSLAG

Vi foreslår at føringsregelen i forskriften § 3-46 sjuende ledd tas ut av ny § 3-44 om føring av karakter i fag på vitnemål og kompetansebevis.

Dersom reglene om orden og oppførsel endres, må ny § 3-36 (tidligere § 3-39) om forsvarlig system for føring av karakterer endres tilsvarende.

20. JUSTERINGER I BESTEMMELSER OM FAG-/SVENNE OG KOMPETANSEPRØVEN

20.1. GJELDENDE RETT

Bestemmelsene om fag-/svenneprøven og kompetanseprøven i del VII ble endret i 2018. Mange av endringene som da ble fastsatt innebar nettopp en forenkling av bestemmelsene. Det ble bl.a. fire færre bestemmelser i forskriften etter denne gjennomgangen. Vi mener det er viktig at endringene som ble gjort så nylig får satt seg i sektor, og foreslår derfor få store endringer i dette kapitlet. Bestemmelsene vil på lik linje som resten av bestemmelsene i kapitlet få nye paragrafnummer.

20.2. VÅR VURDERING

Vi foreslår at dagens § 3-51 som gir særskilte regler for praksiskandidater oppheves. Vi foreslår at det tas inn et nytt fjerde ledd i § 3-44 om fag-/svenneprøve, praksisbrevprøve og kompetanseprøve at prøvenemnda kan be praksiskandidaten om forslag til hvor eller hvordan prøven kan gjennomføres. Vi foreslår å ta inn i § 3-45 siste ledd at praksiskandidater må melde seg til fag- og svenneprøven selv, og at de må bestå eksamen og betale prøveavgift. Dette står i dag i § 3-51 første og andre ledd.

Vi har foreslått at karakterskalaen for fag-, svenne, praksisbrev- og kompetanseprøve flyttes fra tidligere § 3-4 til bestemmelsen om vurdering av fag- og svenneprøven (tidligere § 3-55). Vi foreslår at dette tas inn i nytt tredje ledd i § 3-50. Tilsvarende må det vises til denne bestemmelsen i § 3-52 om utarbeidelse, innhold og vurdering av praksisbrevprøve og kompetanseprøve.

Vi foreslår å gjøre en endring i bestemmelsen om oppbevaring av prøvearbeid slik at også praksisbrevprøver og kompetanseprøver skal oppbevares. Prøvene kan være ganske like en fag- eller svenneprøve. Det er også er klagerett på disse prøvene, jf. forskriften § 5-14. Prøvearbeidet kan være sentralt ved en klage. Vi ser derfor ingen grunn til at rettssikkerheten for praksisbrevkandidater og lærekandidater skal framstå dårligere enn for lærlinger, og foreslår at også disse prøvearbeidene skal oppbevares. Vi foreslår også å endre overskriften i bestemmelsen, slik at ikke alle prøveformene ramses opp.

20.3. VÅRT FORSLAG

Vi foreslår å oppheve dagens § 3-51 og flytte innholdet til andre bestemmelser. Videre foreslår vi at karakterskalaen flyttes fra § 3-4 til § 3-52, og at også prøvearbeidet ved praksisbrevprøver og kompetanseprøver skal oppbevares.

? Er dere enig i at også praksisbrevprøver og kompetanseprøver skal oppbevares?

Ikke angitt ja/nei

Ingen kommentar fra instansen

21. ENDRINGER OG JUSTERINGER I BESTEMMELSER OM VURDERING FOR VOKSNE (KAPITTEL 4)

Regelverket for voksne i kap. 4 er i stor grad tilsvarende regelverket for elever m.m. i kap. 3. Voksne vil i stor grad benytte seg av tilsvarende læreplaner som elever. Det innebærer at tilsvarende endringer som gjøres i kap. 3, også bør gjøres i kap. 4. Det er imidlertid noen regler som er spesielle for voksne eller som krever en egen tilpasning.

Realkompetansevurdering er fastsatt i § 4-13 og er kun en vurderingsform for voksne.

21.1. VÅR VURDERING OG FORSLAG

21.1.1. VIRKEOMRÅDE

Vi foreslår å tydeliggjøre at voksne som får opplæring særlig organisert for seg er deltakere, og at det er disse som omfattes av kapitlet.

Vi foreslår å slå sammen at kapitlet ikke gjelder for voksne som er tatt inn til ordinær videregående opplæring i skole eller i bedrift i samme ledd. Vi foreslår å kun vise til opplæring i bedrift, ikke en opprøpsing av kandidatene.

Vi foreslår å ta dette inn i en ny bestemmelse om virkeområde, se forslag til § 4-1.

21.1.2. KARAKTERER I FAG

Vi foreslår å ta inn at realkompetansevurdering bruker begrepene godkjent/ikke godkjent i siste ledd i ny § 4-4.

21.1.3. REALKOMPETANSEVURDERING

Vi foreslår å flytte bestemmelsen om realkompetansevurdering (tidligere § 4-13) til de generelle bestemmelsene (ny § 4-6). Dette har sammenheng med at realkompetansevurdering ikke kun benyttes som sluttvurdering, og at det dermed er uheldig dersom den generelle bestemmelsen som sier noe om hva realkompetansevurdering er, står i kapitlet om sluttvurdering.

Vi foreslår å gjøre noen justeringer i første ledd. Vi mener det blir mest ryddig og i tråd med resten av forskriften, dersom man først viser til hva realkompetansevurdering er. Vi foreslår at det presiseres at en realkompetansevurdering skal vise at realkompetansen er likeverdig med kompetansen som er oppnådd via grunnopplæringen. Dette er i tråd med § 4-13 andre setning. Vi foreslår i tillegg å ta inn at man ikke skal gå veien om tradisjonelle prøveordninger. Dette er en viktig intensjon med realkompetansevurderingen, som også er presisert av Stortinget²

I tredje ledd foreslår vi å vise til at skoleeier har ansvaret for at vurderingen skjer på forsvarlig grunnlag og uten ugrunnet opphold. Dette er tilsvarende som i dag, men der står dette spesifisert for kommune og fylkeskommune hver for seg. Ansvaret er ikke annerledes fordelt her enn når det gjelder øvrig ansvar for vurdering. I tråd med øvrige endringer, bl.a. om eksamen, foreslår vi derfor at det kun vises til skoleeier i bestemmelsen.

Vi foreslår å beholde dagens henvisning til opplæringsloven § 4A-3 og forskriften § 6-46 og § 6-47 der det står om realkompetansevurdering for å avklare hvilken opplæring den voksne har behov for. Vi foreslår i tillegg å vise til bruk av realkompetansevurdering som sluttvurdering som vi foreslår at reguleres i § 4-11.

Vi viser til at det står i dagens § 4-13 at Fylkesmannen er klageinstans. Dette står også under omtalen av realkompetansevurdering i forskriften § 6-46. Det henvises i begge bestemmelser til kap. 5 om klage. I § 5-15 står det at reglene i forvaltningsloven gjelder, noe som innebærer at Fylkesmannen ikke er klageinstans. Vi foreslår at klageinstans ikke nevnes i denne bestemmelsen, da det allerede nevnes i flere andre bestemmelser, og heller bør omtales i bestemmelsen om realkompetanse som sluttvurdering og i kap.5.

21.1.4. UNDERVEISVURDERING I FAG

Det finnes ikke en bestemmelse om annen utvikling for deltakere. Vi foreslår derfor å beholde samtalen om faglig utvikling i bestemmelsen om underveisvurdering (ny § 4-7), men å utforme denne på samme måte som ny § 3-6 første ledd. Dette betyr blant annet at dagens § 4-8 om egenvurdering tas inn i ny § 4-7 om underveisvurdering i fag.

21.1.5. HALVÅRSVURDERING I FAG

I dagens § 4-9 står det at halvårsvurdering uten karakter skal gis gjennom hele grunnopplæringen, mens deltakere i tillegg skal få halvårsvurdering med karakter. Det står ikke spesifisert når man skal få halvårsvurdering med karakter, og det kan dermed fremstå som om også dette gjelder hele grunnopplæringen. Til tross for at opplæring for voksne ikke er strukturert på samme måte som opplæring for elever, mener vi dette er uheldig. Vi foreslår derfor at ny § 4-8 om halvårsvurdering tilsvarer bestemmelsen i kap. 3, slik at det spesifiseres at halvårsvurdering med karakter gis fra 8. årstrinn.

21.1.6. SLUTTIVURDERING

Vi foreslår å ta inn i andre og tredje ledd i ny § 4-9 om sluttvurdering, at *godkjent etter realkompetansevurdering* er en sluttvurdering.

Vi foreslår også å ta ut omtalen av karakterer til fag- og svenneprøve og kompetanseprøve da voksne som er lærlinger, lære kandidater eller praksisbrevkandidater, skal ha opplæring etter kap. 3. Sluttvurderingene for disse reguleres derfor av § 3-14.

21.1.7. REALKOMPETANSE SOM SLUTTIVURDERING

Vi foreslår en egen bestemmelse i ny § 4-11 der det står at realkompetansevurdering kan brukes som sluttvurdering.

Vi foreslår et eget ledd som understreker at realkompetansevurdering ikke kan erstatte fag- eller svenneprøven som sluttvurdering på Vg3 yrkesfaglige utdanningsprogram. Vi foreslår også å presisere at realkompetansevurdering da bare kan brukes for å avklare hvilken opplæring den voksne har behov for. Dette tydeliggjøres ytterligere i retningslinjer for realkompetansevurdering.

Er dere enig i forslaget om to bestemmelser om realkompetansevurdering?

Ja

Norske Fag- og Friskoler støtter forslaget for 21.1.7 Realkompetanse som sluttvurdering og at realkompetanse ikke kan erstatte fag- eller svenneprøve som sluttvurdering.

21.1.8. OM EKSAMEN

I dagens § 4-18 er det gitt detaljerte regler for trekk og hvilke og hvor mange fag voksne deltakere i grunnskolen kan ha eksamen i. Det er også et eget ledd om hvilke fag privatister i grunnskolen skal ha eksamen i.

Vi vil se på om det er mulig å ta ut de detaljerte trekkbestemmelsene og antall eksamener av forskriften for deltakere og privatister i grunnskolen. I utgangspunktet mener vi slike detaljerte bestemmelser bør fastsettes på annen måte. Vi mener at dette vil gjøre systemet mer fleksibelt, både med tanke på endringer i fag og endringer i eksamensformer. Vi foreslår å ta inn i ny § 4-14 at departementet fastsetter hvor mange eksamener deltakere og privatister i grunnskolen må ha. Dette forutsetter at reglene utdypes i rundskriv eller annet eget sted. Alternativt foreslår vi å beholde dagens regler i ny § 4-14.

21.1.9. MELDING TIL EKSAMEN

Vi foreslår å oppheve dagens § 4-6 om privatister i grunnskolen, og å ta beskrivelsen av dette inn i ny § 4-16. Dette er tilsvarende forslaget om privatister i videregående i ny § 3-22.

21.1.10. TREKK TIL EKSAMEN

Vi foreslår at første setning i ny § 4-18 om trekk til eksamen kun gjelder videregående opplæring. Vi foreslår at det tas inn en ny andre setning om at Utdanningsdirektoratet fastsetter om deltakere eller privatister i grunnskolen skal trekkes til eksamen. Dette har sammenheng med forslaget om å endre dagens § 4-18 slik at bestemmelsen om trekk og eksamen blir mindre detaljert i forskrift. Trekk for deltakere og privatister i grunnskolen må reguleres i forskriften ettersom dette ikke følger av læreplanene.

? Mener dere at reglene om trekk for voksne i grunnskolen kan tas ut av forskriften?

Ikke angitt ja/nei

Ingen kommentar fra instansen

21.2. OPPSUMMERING AV FORSLAGENE

Vi foreslår å etablere to bestemmelser om realkompetansevurdering. En generell bestemmelse i § 4-7, og en bestemmelse om realkompetanse som sluttvurdering i § 4-11. Vi foreslår også å ta de detaljerte reglene om trekk til eksamen for elever og privatister i grunnskolen ut av forskriften. I tillegg foreslår vi enkelte justeringer og mindre endringer i de andre bestemmelsene i kap. 4, slik at de passer bedre til de særskilte ordningene som finnes for voksne.

? Har dere innspill til forslagene til endringer i forskriften kap. 4?

Ingen kommentar fra instansen

22. ENDRINGER OG JUSTERINGER I FORSKRIFT TIL FRISKOLELOVEN (KAP.3)

En rekke av endringene som vi foreslår i kap. 3, vil også gjelde for kap. 3 i forskrift til friskoleloven. Vi omtaler ikke bestemmelsene som endres tilsvarende forslagene i kap. 3.

Det er imidlertid noen forslag til endringer og justeringer som kun gjelder forskrift til friskoleloven kap. 3, og disse omtales nærmere under.

22.1. VÅRE VURDERINGER OG FORSLAG

22.1.1. VIRKEOMRÅDE

I ny § 3-1 første ledd foreslår vi at det kommer frem at kapittelet gjelder for elever som får opplæring i virksomhet godkjent etter friskoleloven. Vi foreslår å ta ut det som står i gjeldende § 3-1 om at regelen ikke gjelder skoler som gir yrkesrettet opplæring etter voksenopplæringsloven, da disse skolene heller ikke vil være godkjent etter friskoleloven.

Vi foreslår en omskrivning av andre ledd, for å gjøre det tydeligere at det er godkjenningen som er utgangspunktet for hvilke regler i forskriften som må følges, men at det er en rekke regler som uansett må følges av alle friskoler. Oppramsingen av hvilke regler i forskriften som må følges, er tilpasset ny nummerering i forskriften. Vi foreslår å oppheve siste setning, som viser til at reglene gjelder «så langt dei passer, dersom ikkje anna er fastsett i godkjenninga». Det er godkjenningen av skolens system for vurdering som er avgjørende for hva som må følges, ikke hva som passer.

I opplistingen av hvilke regler i forskriften som gjelder, har det vært vist til gjeldende § 3-15 om sammenhengen mellom underveisvurdering og standpunktkarakter. Henvisningen ble imidlertid ikke endret etter at ny § 3-15 tok over for tidligere § 3-15 om dokumentering av underveisvurdering i 2015. Vi mener derfor dette er en inkurie, og foreslår at henvisningen ikke videreføres. At vi foreslår at bestemmelsen skal flyttes inn i ny bestemmelse om standpunktkarakter tilsier også dette, da vi ikke kan se at deler av bestemmelsen om standpunktkarakter må gjelde for alle friskoler.

22.1.2. SLUTTVALDERING

Ny § 3-14 fjerde ledd vil tilsvare gjeldende § 3-16a. Vi foreslår imidlertid å ta bort ordet «bestått», slik at man ikke kan tas inn som elev i friskoler dersom man tidligere har en sluttvurdering i faget. Det er avklart igjennom forvaltningspraksis at regelen her skal være noe annerledes enn i offentlige skoler, slik at elever som får IV eller 1 i faget ikke kan tas inn ved en friskole for å ta faget på nytt. I offentlig skole kan slike elever tas inn, men de har ingen rett til det. Vi viser til at eleven fortsatt vil ha mulighet til å ta faget på nytt som privatist etter forskrift til opplæringsloven.

22.1.3. STANDPUNKTKARAKTER

Vi foreslår å oppheve siste ledd i dagens § 3-17 (ny § 3-15) der det kommer frem at for elever i grunnskolen som er fritatt for opplæringsplikt etter friskoleloven § 3-3 andre ledd, gjelder den siste halvårsvurderingen med karakter som standpunktkarakter. Denne regelen står ikke i forskrift til opplæringsloven, og vi kan ikke se hvorfor reglene bør være ulike i friskoler og offentlige skoler på dette punktet. Friskoler har heller ikke krav om bestått i grunnskolen. Det

kan dreie seg om en gammel regel som har blitt opphevet i forskrift til opplæringsloven, men ikke i forskrift til friskoleloven.

22.1.4. ANSVAR FOR EKSAMEN

Vi foreslår å videreføre ansvaret til vertsfylket og vertskommunen i dagens § 3-26 i ny § 3-23, men har presisert at det er skolen og ikke fylket som har ansvar for å gi elever informasjon om eksamen, og hva det blir lagt vekt på i vurderingen av denne.

22.1.5. MELDING TIL EKSAMEN

Vi foreslår å ta inn i ny § 3-24 siste ledd at skoler som driver virksomhet etter friskoleloven, ikke kan arrangere eksamen for privatister. Dette står i gjeldende § 3-10. En flytting av dette er i tråd med flytting av forskrift til opplæringsloven § 3-10.

22.1.6. DISPENSASJON

Vi foreslår en ny § 3-45 som viser til muligheten for departementet (delegert til Utdanningsdirektoratet) til å gi dispensasjon fra reglene om dokumentasjon. Denne paragrafen tilsvarende gjeldende § 3-38 i forskrift til friskoleloven. Bestemmelsen er ikke like omfattende som dispensasjonshjemmelen gitt i forskrift til opplæringsloven § 23-1.

Henvisningene til hva det kan dispenseres fra har ikke vært korrekte i § 3-38. Etter gjeldende bestemmelse var det bl.a. hjemmel for å gi dispensasjon fra dispensasjonsbestemmelsen, noe som neppe var tiltenkt. Vi foreslår å rette opp i dette, slik at det er hjemmel for å dispensere fra alle bestemmelsene i kapittelet om dokumentasjon fra § 3-37 til § 3-44. Vi mener også det vil være mest hensiktsmessig dersom denne bestemmelsen står på slutten av, og ikke midt i kapittelet.

Da det fortsatt kan være elever som har behov for å få dispensasjon ført på dokumentasjon som følge av streik i 2010 og 2012, foreslår vi å videreføre gjeldende § 3-38a og § 3-38b i ny § 3-45a og § 3-45b. Henvisningen må da gjelde § 3-39, ikke § 3-41. Disse tilsvarende dispensasjonene gitt i forskrift til opplæringsloven § 23-3 og § 23-4. Tilsvarende endring må også gjøres der.

22.2. OPPSUMMERING AV FORSLAGENE

Vi foreslår en rekke justeringer i bestemmelsene i forskrift til friskoleloven kap. 3, for å tilpasse bestemmelsene til friskoler. Vi foreslår også noen endringer der vi mener dagens bestemmelse ved en inkurie ikke er opphevet eller endret.

Vi foreslår i tråd med forvaltningspraksis at elever som får ikke vurdert (IV) eller 1 i et fag ikke vil kunne bli tatt inn ved en friskole for å ta faget på nytt i forslag til ny § 3-13 fjerde ledd.

Har dere innspill til forslagene om endringer i forskrift til friskoleloven kap.3?

Forslag til endring i "22.1.2. Sluttvurdering" utgjør en betydelig endring for friskolene. Først vil NFFL kommentere at det er misvisende å legge denne endringen under en del som er beskrevet som forslag til mindre endringer og forenklinger (Del 4). Det står at forslagene under denne

delen omfatter mindre endringer både i struktur og innhold og at forslagene har som formål å gjøre forskriften tydeligere, enklere eller mindre omfattende. Denne endringen som er foreslått er for friskolene ingen tydeliggjøring eller forenkling, men en endring med potensielt store konsekvenser.

Praksis til nå har vært at en elev som får 1 eller IV, har fått en vurdering og dermed har brukt opp retten til videregående opplæring. Noen friskoler har hjemmel for å ta inn voksne elever uten rett til videregående opplæring. I møte Friskolenes Kontaktforum hadde med Udir 9. oktober 2019, ble det stilt spørsmål omkring hva som gjelder for voksne elever uten rett som har fått 1 eller IV i et fag. Udir bekreftet da at disse elevene må ha en realkompetansevurdering for å kunne tas opp ved en friskole. Om denne realkompetansevurderingen viser at eleven ikke har kompetanse i faget, kan friskolene ta opp eleven. Udir bekreftet med dette regelfortolkningen friskolene hadde gjort.

Dette viser også at endringen som er foreslått i denne forskriften ikke er en presisering av eksisterende praksis, men en regelendring som betyr en innskjerping av hvem som kan tas opp ved friskoler. Det er mange friskoler som opplever at elever søker seg til skolen etter å ha mislyktes i offentlig skole. Regelendringen vil få store konsekvenser for disse elevenes mulighet til å finne et alternativt skoleløp hvor de kan lykkes. Disse elevene vil med denne endringen kunne søke seg til en offentlig skole (uten å ha rett på dette) eller ta en privatisteksamen, men ikke kunne søke seg til en friskole.

Disse elevene er ofte voksne, og har ikke rett til å komme inn på en offentlig skole, og de har ofte problemer med å gå opp som privatister, fordi de trenger oppfølging og undervisning i dette faget de strever med. Dette forslaget kan ramme de voksne og sårbare som står i fare for å ikke komme inn i arbeidslivet på grunn av ikke bestått utdanning. Dette rammer først og fremst elever som trenger et alternativ og utgjør dessuten fra myndighetens side en stor forskjellsbehandling av offentlige og frittstående skoler.

NFFL er derfor imot endringen som er foreslått og mener «bestått» ikke skal fjernes i ny § 3-14 fjerde ledd (tilsvarende gjeldende § 3-16a).

23. ØKONOMISKE OG ADMINISTRATIVE KONSEKVENSER

De fleste forslagene til forenklinger vil kun innebære klargjøringer eller nedkortinger, og skal ikke innebære realitetsendringer. Vi har også gjort om på strukturen og delt inn i nye bestemmelser enkelte steder. Vi har nå kun bestemmelser med rene tall, ti færre bestemmelser (kun i forskrift til opplæringsloven kap.3) og mange av bestemmelsene er mye kortere. For de som ikke kjenner regelverket godt vil det forhåpentligvis bli noe tydeligere og enklere å forholde seg til. De som kjenner dagens regelverk godt, vil trolig bruke noe tid på å vende seg til endringene, spesielt i eksamensbestemmelsene. Forslagene til mindre endringer vil imidlertid trolig ikke ha store

økonomiske eller administrative konsekvenser. Forslaget om oppbevaring av prøvearbeid også for lærekandidater og praksisbrevkandidater, vil føre til behov for mer oppbevaring, men dette vil trolig heller ikke ha store økonomiske og administrative konsekvenser.

? Ser dere andre økonomiske eller administrative konsekvenser av forslagene?

Ikke angitt ja/nei

Ingen kommentar fra instansen

GENERELL KOMMENTAR

Ingen kommentar fra instansen

FOTNOTER

---

1. St. Meld. 28 (2015-2016) punkt 5.1 s.59
2. Innst. S. nr. 78 (1998-99) fra Kirke-, utdannings- og forskningskomiteen, Vedtak 228